

9. januar 2017

Sagsnr.
2017-0415281Dokumentnr.
2017-0415281-1Sagsbehandler
Anders Hess Ahrensbach**Notat om i hvilke tilfælde, der er krav til markedsleje**

I dette notat beskrives hvornår kommunen er forpligtet til at opkræve markedsleje for brug af parkareal (og andre arealer administreret ud fra kommunalfuldmagtsreglerne) til arrangementer og salg.

Notatet grupperer aktiviteterne i 3 kategorier:

1. Aktiviteter, som kommunen kan tillade uden opkrævning af markedsleje.
2. Aktiviteter, som kommunen ikke kan tillade uden opkrævning af markedsleje.
3. Gråzonetilfælde.

Oversigt

Kategori 1: Vederlagsfrit	Kategori 2: Markedsleje	Kategori 3 Grænsetilfælde
Åbne arrangementer uden indtægter	Udbyttearrangementer	Åbne og gratis arrangementer (med indtægter, uden indtjeningsformål)
Amatørrangementer (driftsstøtte) (*)	Stader/Markeder (erhvervsmæssige)	Loppemarkeder og kræmmermarkeder
Flerårige løbende arrangementer med fuld geninvestering (*)	Entré-arrangementer omfattet af EU-statsstøttere reglerne (som påvirker samhandelen i EU)	Mindre private sammenkomster og lignende
Non-profit arrangementer (*)		Kultur, idræt, møder og lignende på amatørbasis (ikke driftsstøtte)
		(Parti)politiske og religiøse foreningers brug af parkareal
		Arrangementer, hvor overskuddet doneres til et godt formål

(*) Ved entré-arrangementer omfattet af EU-statsstøttere reglerne, dvs. med effekt for samhandelen i EU, skal dog opkræves markedsleje.

Aktiviteter, som kommunen kan tillade uden opkrævning af markedsleje

BylivNjalsgade 13
Postboks 457
2300 København SEAN nummer
5798009809452

Udgangspunktet i tilsynspraksis er, at kommunen kan lade borgerne anvende arealer vederlagsfrit som fællesfaciliteter til kulturelle og lignende formål, blot dette ikke sker med fortjeneste for øje.

Kommunen kan efter tilsynspraksis med sikkerhed udlåne parker og lignende vederlagsfrit til:

Åbne arrangementer uden indtægter:

Åbne arrangementer uden indtægtsskabende elementer (deltagerbetaling/-entré/reklameindtægter/salg), uanset hvem der er arrangør.

Amatørrangementer (driftsstøtte):

Arrangementer udført af foreninger og fonde, som kommunen lovligt kan yde ikke-øremærket støtte til (driftsstøtte). F.eks. kultur- og idrætsforeninger, der alene fungerer på amatørbasis.

Flerårige, løbende arrangementer med fuld geninvestering

Flerårige, løbende arrangementer udført af foreninger, non-profit fonde og lignende, hvor et eventuelt overskud i sin helhed geninvesteres i de kommende års kulturelle arrangementer. (*Indenrigsministeriets udtalelse af 27. marts 2007 om Skanderborg-festivalen*).

Forudsætter at forvaltningen løbende fører tilsyn med at geninvestering rent faktisk finder sted, og at tilladelser kun udstedes for et år ad gangen.

Non-profit arrangementer

Arrangementer udført af privatpersoner, foreninger og/eller virksomheder med indtægtsskabende elementer (deltagerbetaling/entré/reklameindtægter), forudsat at der foreligger garanti for, at et eventuelt overskud i sin helhed vil blive doneret til et eller flere formål, som kommunen kan yde ikke-øremærket støtte til – f.eks. en lokal kultur- eller idrætsforening.

Forudsætter at forvaltningen fører tilsyn med, at overskud rent faktisk doneres.

Aktiviteter, som kommunen ikke må lægge areal til uden opkrævning af markedsleje

Udbyttearrangementer

Arrangementer, som har til formål at skabe økonomisk udbytte, f.eks. til investorer. (*Statsforvaltningens udtalelse af 18. oktober 2016 om Odense Kommunes engagement i musikfestivalen Tinderbox*).

Handel, håndværk, industri og finansiel virksomhed

- Salg (f.eks. fra bod eller salgsvogn) af varer og/eller tjenesteydelser (herunder is-salg, pølsevogne, kaffekøer og lignende), som ikke indgår i et arrangement
- Markeder (se dog nedenfor om løppe- og kræmmermarkeder, samt kulturelle arrangementer med et markedsselement)

Entré-arrangementer omfattet af EU-statsstøtteregele (som påvirker samhandelen i EU)

Langt de fleste arrangementer vil ikke være omfattet af EU-statsstøtteregele allerede fordi de ikke påvirker samhandelen i EU eller fordi de udføres af nationale aktører for et nationalt/lokalt publikum.

Enkelte entré-arrangementer vil dog være omfattet, f.eks. entré-koncerter med internationale kunstnere og lignende. I disse tilfælde skal kommunen opkræve markedsleje på grund af EU-regele.

Grænsetilfælde

Åbne og gratis arrangementer (med indtægter, uden indtjeningsformål):

I Indenrigsministeriet udtalelse af 20. november 1998 (*Maribo-udtalelsen*) nåede Indenrigsministeriet ferm til, at det var lovligt, at Maribo Kommunes Beredskabs ydede bistand (opstilling af borde og bænke) til en række arrangementer (Maribo Jazz, Handelsstandsforeningens pinsemorgenkaffe og Restauratørforeningens oksegrillstegning) i kommunen.

Indenrigsministeriet lagde vægt på:

- at de pågældende arrangementer måtte antages at have haft karakter af generelle kulturelle og turistfremmende forlystelsesarrangementer,
- at de pågældende arrangementer efter det oplyste ikke havde haft til formål at sikre arrangørerne en fortjeneste ved selve arrangementet, og at
- kommunen i forbindelse med den praktiske bistand ved de bestemte arrangementer havde sikret sig, at kommunen alene

støttede de pågældende foreningers varetagelse af opgaver, som kommunen selv ville kunne varetage.

Da det i sagen fremgår, at kommunen betragtede arrangementerne som gratis-arrangementer med fri adgang for alle, kan udtalelsen formentlig tages til indtægt for, at

- 1) En kommune kan yde støtte til et arrangement, som er gratis og åbent for alle, uanset at det er udført en aktør, som kommunen ikke kan yde ikke-øremærket støtte til (f.eks. en handelsstandsforening).
- 2) Der må ikke opnås fortjeneste ved selve arrangementet, men en afledet markedsføringsgevinst er ok.
- 3) Der er en bagatelgrænse for kommunernes forudgående kontrol med og efterfølgende tilsyn med om et overskud opnås.

Udtalelsen må nok ses i lyset af, at der konkret var tale om begrænset støtte til mindre arrangementer, men giver i et vist omfang mulighed for at udlåne parkarealer og lignende vederlagsfrit til arrangementer, uanset hvem der arrangerer dette, hvis arrangøren (på en realistisk måde) har oplyst, at det ikke er hensigten at arrangementet skal give overskud.

Accessorisk salg, stader og lignende:

Som udgangspunkt må en kommune ikke beskæftige sig med f.eks. salg. Kommunen kan dog godt bortforpagte salg til private på markedsvilkår, når et sådant salg indgår som accessorisk virksomhed i en hovedaktivitet, som ligger inden for kommunens opgaver.

F.eks. må salg af is, pandekager, pølser og lignende anses for en naturlig accessorisk virksomhed til kommunens parker, der jo er stillet til rådighed for borgerne som rekreative fritidsfaciliteter. Et sådant salg – f.eks. fra stader – skal dog bortforpagtes på markedsvilkår.

Accessorisk salg, arrangementer:

Når det accessoriske salg udføres i forbindelse med et arrangement udført af en privat arrangør (en privatperson, virksomhed eller forening), er der formodning for at salget er bortforpagtet på markedsvilkår, uanset om det udføres af den private aktør selv eller af en aktør, som arrangøren har indgået aftale med (*Indenrigsministeriets udtalelse af 27. marts 2007 om Skanderborg-festivalen*).

I de tilfælde er indtægterne fra selve salget eller fra de aftaler, arrangøren har lavet med andre aktører, som udgangspunkt kun

relevante i det omfang, de har indflydelse på arrangørens eget regnskab.

Det er et grundlæggende krav, at det accessoriske salg er underordnet hovedvirksomheden (typisk det kulturelle eller idrætsmæssige formål med arrangementet).

Loppemarkeder og kræmmermarkeder:

En kommune må ikke uden lovhjemmel yde støtte til handel, håndværk, industri og finansiel virksomhed. Dette skyldes hensynet til at undgå konkurrenceforvridning. Forbuddet er i sin kerne rettet mod individuel støtte til virksomheder.

Kommunerne har i et vist omfang mulighed for at yde generel erhvervsstøtte gennem tilvejebringelse og vedligeholdelse af en god infrastruktur i kommunen. For eksempel gennem etablering af et veludbygget og tidssvarende vejnet til industriområder og støtte til infrastrukturprojekter. Støtten kan også antage mere direkte form. For eksempel er det blevet anset for lovligt, at en kommune efter kommunalfuldmagtsreglerne støttede etableringen af en fragtcentral drevet i privatretlig form med lige adgang for alle fragtmænd, forudsat at udbetalingen til ejerne af fragtcentralen ikke oversteg en rimelig forrentning af indskuddet.

Der vil ud fra disse betragtninger kunne argumenteres for, at det ligger inden for kommunalfuldmagtsreglerne, at parkerne (lejlighedsvist) stilles til rådighed for markedsaktiviteter, men de kan næppe begrunde at arealerne kan stilles vederlagsfrit til rådighed for markedsaktiviteter.

Omvendt kan det ikke udelukkes, at arealerne vil kunne stilles vederlagsfrit til rådighed til afholdelse af loppemarkeder, kræmmermarkeder eller andre markeder af mindre erhvervmæssigt tilsnit.

Det fremgår f.eks. af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 24. februar 1997 vedrørende lov om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed (kræmmermarkeder), at Østre Landsret havde stadfæstet en dom afsagt af Københavns Byret hvor det blev fundet betænkeligt at antage, at lejlighedsvist salg af egne brugte genstande ("overskudsbohaver") kunne betegnes som selvstændig næringsvirksomhed. I den forbindelse henvistes til, at lov om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed gælder for selvstændig næringsvirksomhed, dvs. virksomhed udført af personer, der erhvervmæssigt handler med brugte genstande som deres hovederhverv. Endvidere fandtes de tiltalte salg af brugte genstande ej heller at have haft et sådant omfang eller en sådan karakter, at det

efter rettens opfattelse ville være rimeligt at lade forholdene falde ind under lovens område ud fra en analogibetragtning.

Lignende betragtninger vil kunne anvendes som argumenter for, at kommunens parkarealer kan stilles vederlagsfrit til rådighed for lejlighedsvis loppemarkeder, kræmmermarkeder og lignende.

Mindre private sammenkomster og lignende:

Efter tilsynspraksis (se f.eks. *Indenrigsministeriets udtalelse af 27. juli 1988 om Ballerup Kommunes forsamlingshus*) kan kommunalt ejede faciliteter stilles til rådighed til mødevirksomhed, og private sammenkomster og lignende - under forudsætning af, at kommunerne opkræver omkostningsbestemt leje.

Københavns Kommune kan således stille parkarealer og lignende arealer til rådighed for borgernes private sammenkomster. For så vidt angår kravet i tilsynspraksis om omkostningsbestemt leje, kan det formentlig imødekommes gennem vilkår i tilladelserne om, at arrangøren skal sørge for oprydning og retablering. I praksis kan arealerne stilles vederlagsfrit til rådighed på de nævnte betingelser.

Kultur, idræt, møder og lignende formål på amatørbasis (ikke driftsstøtte):

Efter tilsynspraksis (*Indenrigsministeriets notat af 22. januar 1988 om kommunernes adgang til at drive virksomhed omfattet af lov om restaurations- og hotelvirksomhed mv.. sammenholdt med Indenrigsministeriets redegørelse af 17. september 2001 om kommuners engagement i professionel fodbold*) kan kommunerne mod omkostningsbestemt leje stille fællesfaciliteter til rådighed for mødevirksomhed samt til andre kulturelle, idrætslige og lignende formål, så længe der ikke herved gives støtte til en erhvervsvirksomhed, klub eller lignende, der søger at opnå fortjeneste.

Tilsynspraksis kan formentlig tages til indtægt for, at Københavns Kommune kan stille parkarealer og lignende arealer til rådighed for møder, kulturelle, idrætslige og lignende formål, der foregår på amatørbasis og/eller hvor der ikke søges opnået fortjeneste.

For så vidt angår kravet i tilsynspraksis om omkostningsbestemt leje, kan det formentlig imødekommes gennem vilkår i tilladelserne om, at arrangøren skal sørge for oprydning og retablering. I praksis kan arealerne stilles vederlagsfrit til rådighed på de nævnte betingelser.

(Parti)politiske og religiøses foreningers brug af parkareal:

Kommuner må ikke lovligt yde støtte til politiske og religiøse formål (se f.eks. *Indenrigsministeriets udtalelse af 24. januar 1984 til Hillerød Byråd om støtte til Danmarks Kommunistiske Ungdom*). Kommunerne kan dog godt ud fra generelle kriterier støtte ikke-politiske sideaktiviteter, f.eks. idrætsaktiviteter, men kommunen skal i givet fald sikre sig indsigt i, om støtten anvendes til de pågældende formål.

En kommune må også gerne stille faciliteter til rådighed for møder i forbindelse med et kommunalvalg og generelle politiske debatter, forudsat at der ikke ydes fortrinsstilling til nogen partiliste.

Tilsynspraksis kan formentlig tages til indtægt for, at kommunen generelt kan stille parkarealer og lignende vederlagsfrit til rådighed for arrangementer, hvor hovedformålet er politiske tilkendegivelser, herunder f.eks. demonstrationer og debatmøder, forudsat at der ikke ydes fortrinsstilling til nogen del af det politiske spektrum.

Eksempler på arrangementer, som må antages at falde inden for denne kategori er demonstrationer afholdt i Københavns Kommunes parker og (nogle af) 1. maj arrangementerne i Fælledparken.

Arrangementer, hvor overskuddet doneres til et godt formål

Kommunen kan med sikkerhed stille parkarealer og lignende arealer til vederlagsfrit til rådighed for arrangementer, hvor overskuddet i sin helhed doneres til et godt/velgørende formål, som kommunen selv kan støtte, og hvor kommunen fører tilsyn med, at overskuddet rent faktisk anvendes til det pågældende formål.

En del arrangementer afholdes imidlertid for at skabe et overskud, der doneres til et godt/velgørende formål – f.eks. Grøn Koncert og Cirkus Summarum, som begge samler ind til Muskelsvindfonden.

Kommuner må som udgangspunkt kun støtte varetagelsen af opgaver som kommunen selv ville kunne varetage, hvilket i princippet afskærer indsamlinger til formål, som hører til Statens og Regionernes opgaver, herunder f.eks. forskning, som typisk hører under Statens opgaver, og de behandlinger, som ligger under regionernes opgaver. Tilsynspraksis er dog på dette punkt ikke klar, og der indrømmes f.eks. i et vist omfang kommuner mulighed for at bidrage til indsamling til humanitære formål.

I mangel af klar tilsynspraksis kan kommunens praksis forsat indrettes således, at kommunen ikke opkræver markedsleje for anvendelse af parkarealer og andre arealer til arrangementer, hvor overskuddet i sin helhed doneres til et godt/velgørende formål, uanset om dette formål

ligger inden for de kommunale opgaver, eller inden for Statens eller regionernes ressort.